

Světlo pro metro - nové umělecké dílo do vestibulu stanice metra Florenc C vytvoří Jan Poš

14.12.2023 - | Dopravní podnik hlavního města Prahy

Vítězem soutěže Světlo pro metro, jejíž hlavním cílem bylo umožnit vznik nového uměleckého díla - světelného objektu - ve vestibulu stanice Florenc C, se stal český umělec Jan Poš s návrhem nazvaným Synapse.

Jeho instalace, fungující na bázi elektrických výbojů a jejich přenosů, vytváří vizuální metaforu veřejné dopravy jako nervového systému města. Soutěž organizovaly Dopravní podnik hl. m. Prahy (DPP) a Galerie hl. m. Prahy (GHMP). Přihlásilo se do ní celkem 23 umělkyně, umělců a týmů, do finální fáze soutěže, probíhající jako soutěžní dialog, postoupily čtyři subjekty. Na druhém místě skončil návrh Richarda Loskota, na třetím místě instalace týmu londýnského Jason Bruges Studio a na čtvrtém pak dílo týmu Pavly Beranové, Daniela Kříže a Karolíny Vojáckové.

Všechny návrhy odevzdané v rámci tohoto soutěžního dialogu byly velmi kvalitní, propracované a promyšlené vzhledem k prostředí i existujícímu uměleckému dílu velkoplošné mozaiky Bitva u Sokolova. Porota zároveň přihlížela k technickému řešení vlastní realizace uměleckého díla, ale i následné údržbě a udržitelnosti v náročném provozu. Vítěz soutěže ve svém díle vnímá město jako žijící organismus, úl lidských vědomí, jehož nervový systém tvoří tratě metra, tramvají a linky autobusů, na nichž občané, světélkující neurony, přenášejí své příběhy a myšlenky podél světelně oživených synaptických spojů se stíny tajemství ve svých koridorech a tepnách. Tyto dráhy posunují lidstvo přes urbanistickou krajinu, vytváří komplexní síť propojených cest a stezek. Florenc, páteř Prahy, křižovatka osudů, ve které se střetávají příběhy lidí a kříží linky veřejné dopravy, místo, kde se přestupuje mezi stanicemi a životními etapami, vytváří největší synapsi v tomto organismu. Vítězné světelné dílo Synapse bude umístěno na čelní stěně vestibulu pod autobusovým nádražím, naproti pevnému schodišti vedoucímu z nástupiště, a bude zaznamenávat okolní pohyb cestujících, a reflektovat tak přítomnost okamžiku.

„Umělecké dílo, umístěné na stěně naproti hlavnímu schodišti podchodu, se návštěvníkům metra odhaluje při každém stoupání či klesání po schodech. Stává se tak součástí jejich každodenní cesty, a přesto zůstává elegantně odsunuto stranou, vytváří prostor, kde může samo pro sebe vyniknout a odpočinout si od shonu. Formát a styl díla oživuje a rozšiřuje existující mozaiku - Bitvu u Sokolova - vytvářejíc tak most mezi historií a současností metropolitního prostoru,“ uvádí **k vítěznému návrhu jeho autor Jan Poš.**

Primárním cílem probíhajících stavebních prací v metru na Florenci je rekonstrukce stropní desky nad stanicí a současně revitalizace samotného vestibulu a technického zázemí. Vestibul stanice Florenc C dostane nové, úspornější LED osvětlení, DPP zde vymění rozvaděče, napájení informačního systému, řídicího systému osvětlení a sdělovacích zařízení, ale také stávající hliníkové podhledy za nové, opraví průsaký, obklady stěn a dlažbu či zrepasuje prosklené stěny. Kromě toho dojde k úpravě stávajících obchodních jednotek a zapojení současného výtvarného umění. DPP stejně jako hl. m. Praha a GHMP vnímá, že součástí významných rekonstrukcí veřejných prostor metra nebo vzniku nových stanic by měla být i realizace uměleckých děl specifických pro dané místo, které formulují potřeby i vize současné doby. *„Čas strávený v metru by měl být nejen pohodlný, ale i příjemný s ohledem na prostředí, ve kterém se cestující veřejnou dopravou pohybují. Díky proběhlému soutěžnímu dialogu nyní získá stanice na Florenci dynamické umělecké dílo, které nejen*

*že naláká ke zvědavosti všechny kolemjdoucí, ale přinese do vestibulu energii světla. To bylo ostatně hlavním posláním soutěže. Škoda, že jsme v minulosti o podobné umělecké dílo přišli ve stanici Náměstí Míru,” říká **Zdeněk Hřib, 1. náměstek primátora hl. m. Prahy pro oblast dopravy a předseda dozorčí rady DPP.***

Pro pořízení návrhu nového uměleckého díla pro stanici metra Florenc byla zvolena forma soutěžního dialogu, který umožňuje nalézt optimální řešení spojující nejen uměleckou kvalitu, ale vyhovět také požadavkům na technickou, bezpečnostní i projekční složku návrhu. Soutěžní dialog je v tomto ohledu nejvhodnější způsob, jak umožnit vznik trvalých uměleckých hodnot v tomto specifickém prostředí. Podzemní svět metra je přirozeně bez denního světla. Osvětlení zde plní nejen primární funkci strategické městské stavby, ale je také nosným nástrojem pro modelaci prostoru, tvorbu atmosféry a práci s psychologií cestujících. Světlo je v metru esenciální, může být efektní, inteligentní, udržitelné, ale také koncepční a výtvarné.

*„Cílem společného soutěžního dialogu bylo nalézt návrh uměleckého díla, který bude pracovat se světlem, hovořit současným vizuálním jazykem a zároveň bude organicky zapojen do rekonstruovaného prostoru jednoho z nejvytíženějších uzlů pražského metra. Těší mne, že vítězem soutěžního dialogu je mladý umělec, který dokázal navázat na dnes již historické řešení architektury metra i dobových uměleckých děl. Spojením interaktivních prvků, digitálních technologií a využitím klasických neonových světél se mu podařilo propojit minulost a přítomnost. Takové umělecké dílo ve veřejném prostoru zaujme a potěší každého z cestujících,” říká **Jiří Pospíšil, náměstek primátora hl. m. Prahy pro oblast kultury, cestovního ruchu, památkové péče, výstavnictví a péče o zvířata.***

*„Metro má být nejen utilitární mód dopravy, ale také kultivovaný reprezentativní prostor, který v ideálním případě kulturně obohacuje obyvatele metropole. Čím víc budeme věnovat energie a pozornosti tomuto prostředí, tím raději se budeme po městě pohybovat udržitelně,” komentuje důležitost kultivace prostoru metra **Anna Švarc, architektka metra a projektová manažerka DPP.***

Předmětem soutěžního dialogu Světlo pro metro a součástí veřejné zakázky v rámci programu hl. m. Prahy Umění pro město je kromě návrhu nového uměleckého díla, světelného objektu pro pasáž spojující severní a jižní vestibul stanice metra Florenc C, také zpracování kompletní projektové dokumentace v součinnosti s GHMP, DPP a zhotovitelem rekonstrukce stropní desky a vestibulu, dodání uměleckého díla, jeho instalace a provozování.

Vyhlašovatelem soutěžního dialogu na nové trvalé umělecké dílo – světelný objekt, pořízený z programu Umění pro město, byla GHMP společně s DPP. Organizátorem soutěžního dialogu je CCEA MOBA. Soutěžní dialog byl zahájen 13. března 2023 výzvou pro podání přihlášek. Do první fáze se přihlásilo celkem 23 umělců, umělkyní nebo uměleckých, architektonických a designérských týmů. Ve lhůtě pro podání profesních přístupů k řešení zakázky obdržel zadavatel podklady od 18 přihlášených účastníků zadávacího řízení. Postupujícími do druhé fáze soutěžního dialogu byly čtyři subjekty: tým Pavly Beranové, Daniela Kříže a Karolíny Vojáčkové, dále londýnský tým Jason Bruges Studio a individuálně pak Richard Loskot a Jan Poš. Komise objektivně vybrala rozdílné autorské a tvůrčí přístupy k tvorbě ve veřejném prostoru a neuzavřela se novým impulsům vycházejícím z různých zkušeností jednotlivých účastníků. Soutěžící se pak ve druhé fázi, již neanonymně, následně účastnili workshopů se zástupci zadávajících institucí, odborníky z DPP a zástupci hlavního projektanta rekonstrukce podchodu, aby společně probrali podstatné detaily týkající se zejména infrastruktury a správy metra potřebné k vypracování vlastního soutěžního návrhu.

O vítězi rozhodla pětičlenná odborná porota. V její nezávislé části zasedla Stanislava Blažková, architektka ateliéru YUAR, dále Pavel Korbička, pedagog Fakulty výtvarných umění Vysokého učení

technického v Brně, Maxim Velčovský, český designér, pedagog na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a v současnosti kreativní ředitel společnosti Lasvit. Do závislé části poroty byla jmenována Anna Švarc, architektka metra a projektová manažerka DPP a Hana Třeštíková, zastupitelka hl. m. Prahy a místostarostka Prahy 7 pro oblast kultury, sportu a sousedských vztahů. V současné době probíhá koordinace mezi vítězem soutěžního dialogu, DPP a zhotovitelem rekonstrukce vestibulu stanice Florenc C. Ambicí všech stran je v ideálním případě spojit dokončení stavebních prací s odhalením uměleckého díla v roce 2026.

https://www.dpp.cz/spolecnost/pro-media/tiskove-zpravy/detail/278_2426-svetlo-pro-metro-nove-umelcke-dilo-do-vestibulu-stanice-metra-florenc-c-vytvori-jan-pos